

Grozījumi Ministru kabineta 2014.gada 23.decembra noteikumos Nr.790 “Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanas kārtība no vardarbības cietušām un vardarbību veikušām pilngadīgām personām”

Grozījumi Ministru kabineta 2014.gada 23.decembra noteikumos Nr.790 “Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanas kārtība no vardarbības cietušām un vardarbību veikušām pilngadīgām personām” (turpmāk – Noteikumi) Ministru kabinetā apstiprināti 2017.gada 14.novembrī (MK noteikumi Nr.669), bet stājas spēkā 2018.gada 1.janvārī.

1. *Sadarbība ar Valsts probācijas dienestu*

Valsts probācijas dienesta (turpmāk - VPD) klienti tiek iekļauti vardarbības mazināšanas pakalpojuma saņēmēju lokā, ja VPD nav iespējams nokomplektēt grupu vardarbības mazināšanas programmās:

- ✓ VPD amatpersona vispirms pārliecinās pie pakalpojuma sniedzēja, lai noskaidrotu, ka vardarbīgas uzvedības mazināšanas pakalpojums pieejams iespējami tuvu personas dzīvesvietai,
- ✓ VPD iesniedz dokumentus (personas iesniegumu un “atzinumu”) pašvaldības sociālajam dienestam, norādot vardarbīgas uzvedības mazināšanas pakalpojuma sniegšanas veidu (vēlamas individuālas psihologa konsultācijas vai grupu nodarbības), Noteikumos minētie speciālisti šajā gadījumā atzinumu nesniedz;
- ✓ sociālais dienests nosūta lēmuma kopiju VPD un pakalpojuma sniedzējam;
- ✓ **saglabājas nosacījums, ka vardarbīgas uzvedības mazināšanas pakalpojumu nepiešķir personai, kura ir probācijas klients, uz laiku, kamēr tā piedalās probācijas programmā, kas koriģē ar vardarbību saistītu uzvedību;**
- ✓ pakalpojuma sniedzējs noslēguma ziņojumu iesniedz arī VPD.

2. *Citas izmaiņas cietušo rehabilitācijas un vardarbības mazināšanas pakalpojumu saturā*

Cietušo sociālās rehabilitācijas pakalpojums.

Pakalpojuma saņemšanas laikā sociālais dienests pēc attiecīga lēmuma pieņemšanas var mainīt pakalpojuma veidu, aizstājot cietušo rehabilitācijas pakalpojumu dzīvesvietā ar cietušo rehabilitācijas pakalpojumu institūcijā un otrādi. Līdz šim šāda norma bija iekļauta tikai vardarbības mazināšanas pakalpojuma klientiem.

- ✓ Mainot pakalpojuma veidu*, par pakalpojuma saņemšanu tiek piešķirts atsevišķs lēmums un pakalpojums tiek piešķirts pilnā apmērā (vai nu 10 konsultācijas vai 30 dienu pakalpojums ar izmitināšanu).

**Pakalpojuma maiņa notiek divos gadījumos:*

1. *Persona pati izteikusi vēlmi par pakalpojuma maiņu, kur dokumentācija ir sekojoša:*
 - 1.1. *personas iesniegums;*
 - 1.2. *lēmums par pakalpojuma maiņu.*
2. *Speciālista ieteikums veikt pakalpojuma maiņu, kur dokumentācija ir sekojoša:*
 - 2.1. *speciālista ziņojums;*
 - 2.2. *personas iesniegums (piekrišana);*
 - 2.3. *lēmums par pakalpojuma maiņu.*

Ja personai pagarināta cietušo rehabilitācijas pakalpojuma institūcijā sniegšana vai palielināts individuālo konsultāciju skaits, noslēguma ziņojumu cietušo rehabilitācijas pakalpojuma sniedzējs sagatavo pēc pakalpojuma sniegšanas pabeigšanas (neiekļaujot 3 konsultācijas, kas paredzētas jau pēc pakalpojuma saņemšanas).

Speciālista atzinumā par pakalpojuma nepieciešamību vairs nav jānosaka, ka personai ir psiholoģiskā traumas pazīmes, jo atzinumu sniedz arī sociālie darbinieki, kuru profesionālie pienākumi neparedz personas psiholoģiskā stāvokļa izvērtēšanu. Šādu slēdzienu var dot tikai psihologs. Saskaņā ar grozījumiem speciālistam jākonstatē, ka persona pārcietusi pret sevi vai tuvinieku vērstu vardarbību un tai ir traucētas sociālās funkcionēšanas spējas.

Vardarbīgas uzvedības mazināšanas pakalpojums.

Grozījumi Noteikumos paredz, ka, ja mēneša laikā pakalpojuma sniedzējs nevar nokomplektēt grupu, vardarbīgas uzvedības mazināšanas pakalpojumu tas sniedz individuālu psihologa konsultāciju veidā.

Noteikums bija paredzēts, ka vardarbīgas uzvedības mazināšanas pakalpojumu var atteikt, ja pakalpojums izbeigts personas vainas dēļ (Noteikumu 37.6., 37.7., 37.8.apakšpunktos noteiktajos gadījumos). Grozījumi paredz mīkstināt šo normu un noteic, ka pakalpojumu var atteikt tikai gadījumā, ja personai pakalpojuma minēto iemeslu dēļ izbeigts pēdējo 12 mēnešu laikā.

3. Jautājumi, kas skar pakalpojumu administrēšanas procesu

Valsts sociālās politikas monitoringa informācijas sistēma

No 2018.gada 1.janvāra pārskatī par finansējuma izlietojumu cietušo rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanai tiek iesniegti Labklājības ministrijā (turpmāk – LM), izmantojot Valsts sociālās politikas monitoringa informācijas sistēmu (Noteikumu 46.punkts).

Svarīgi ir ievadīt operatīvi un kvalitatīti pakalpojuma datus Valsts sociālās politikas monitoringa informācijas sistēmā, lai pakalpojuma dati, datumi, atbilst attaisnojuma dokumentiem.

Nolūkā nodrošināt informāciju par nepieciešamo finansējumu atbilstoši faktiskajai situācijai, lai nodrošinātu finansējumu pakalpojumam, svarīgi uzturēt personu individuālos datus atbilstoši aktuālajam pakalpojuma pieprasījumam un gadījumos, kad pakalpojums nav uzsākts un sniegts 6 mēnešu laikā kopš pakalpojuma piešķiršanas, par personām, kuras piešķirto pakalpojumu nav uzsākušas Noteikumu 37.7., 37.8.punktā minētajos gadījumos, sociālais dienests

pieņem lēmumu par pakalpojuma izbeigšanu pamatojoties uz pakalpojuma sniedzēja informāciju, ievadot to informācijas sistēmā.

Precizēta dokumentu aprīte

Noteikumu grozījumos precizēta dokumenta aprīte starp sociālajiem dienestiem un pakalpojumu sniedzējiem, lai tiktu ievēroti normatīvie akti, kas aizsargā personas datu izmantošanu, tiek precizēti informācijas apmaiņas jautājumi. *Piemēram*, Noteikumos paredzēts, ka gada laikā pēc vardarbīgas uzvedības mazināšanas pakalpojuma saņemšanas persona var saņemt trīs 45 minūtes ilgas psihologa konsultācijas savu sociālo problēmu risināšanai. Pamatojoties uz personas iesniegumu sociālajam dienestam, sociālais dienests pieņem lēmumu par konsultāciju piešķiršanu un lēmuma kopiju nosūta vardarbīgas uzvedības mazināšanas pakalpojuma sniedzējam. Kā arī Noteikumu grozījumos precizēts, ka lēmuma un speciālista atzinuma kopiju, kā arī informāciju, kas attiecas uz vardarbīgas uzvedības mazināšanas pakalpojuma sniegšanu, sociālais dienests nosūta vardarbības mazināšanas pakalpojuma sniedzējam.

Administrēšanas izdevumu izlietojums

Noteikts, ka finanšu līdzekļus, kas paredzēti cietušo rehabilitācijas pakalpojuma administrēšanas izdevumu segšanai, sociālais dienests var izlietot cietušo rehabilitācijas pakalpojuma nodrošināšanā iesaistīto darbinieku atlīdzības izdevumiem, darba vietas ierīkošanai minētajiem darbiniekiem, telpu īres, apsaimniekošanas izdevumu un komunālo pakalpojumu apmaksai, biroja, kancelejas preču, tehnikas un aprīkojuma iegādei, transporta izdevumiem, kas saistīti ar pakalpojuma nodrošināšanu, kā arī citiem izdevumiem, kas saistīti ar pakalpojuma administrēšanu pašvaldībā vai pie pakalpojuma sniedzēja (Noteikumu 49.¹punkts).

Pārskatu iesniegšana

Sociālais dienests divu mēnešu laikā pēc pārskata par finansējuma izlietojumu cietušo rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanai iesniegšanas ir tiesīgs precizēt pārskatā par cietušo rehabilitācijas pakalpojuma nodrošināšanu minēto informāciju un iesniegt ministrijā precizēto pārskatu (Noteikumu 55.¹ un 55.² punkts). Izņēmuma gadījumos tiek pieņemti arī pārskati, kas precizēti pēc notiekumos paredzētā divu mēnešu perioda.

Noteikti jauni pakalpojumu finansēšanas nosacījumi (Noteikumu 50.punkts) un attiecīgi precizēts pārskats par finansējuma izlietojumu cietušo rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanai (Noteikumu 1.pielikums)

- ✓ vienas speciālista darba stundas cena nepārsniedz 23.40** euro, tai skaitā atalgojums nepārsniedz 18.86 euro un darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, ja tādas tiek veiktas, nepārsniedz 4.54 euro;

***Atalgojums vienam speciālistam par stundas darbu ir 18.86 euro. Ja speciālists ir algots darbinieks pie pakalpojuma sniedzēja un par viņu tiek maksātas darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, tad pakalpojuma sniedzējam rēķinā jānorāda atalgojuma un darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu daļa.*

- ✓ cietušo rehabilitācijas pakalpojums institūcijā vienam klientam izmaksā ne vairāk kā 33.94 euro dienā;

- ✓ ja persona saņem cietušo rehabilitācijas pakalpojumu institūcijā un tai ir bērns, kurš cietis no vardarbības, persona cietušo rehabilitācijas pakalpojumu var saņemt tādā institūcijā, kura palīdzību sniedz bērnam. Ja bērns nav cietis no vardarbības, ja nepieciešams, viņa uzturēšanos pakalpojumu sniedzēja institūcijā kopā ar pilngadīgo personu, kas cietusi no vardarbības, sedz no likumā par valsts budžetu kārtējam gadam piešķirtajiem līdzekļiem. Vienas dienas pakalpojuma cena bērnam par uzturēšanos institūcijā noteikta 20,34 euro apmērā.

Saglabājas nosacījums, ka katram cietušo rehabilitācijas pakalpojuma saņēmējam transporta izdevumi nepārsniedz 7 euro vienai konsultācijai, ja persona cietušo rehabilitācijas pakalpojumu saņem dzīvesvietā vai ja transporta izdevumi nepieciešami, saņemot individuālās konsultācijas pēc cietušo rehabilitācijas pakalpojuma sniegšanas pabeigšanas.

Nemot vērā, ka sociālais dienests vai pakalpojuma sniedzējs atskaites par iepriekšējā mēnesī sniegto pakalpojumu LM iesniedz nākamajā mēnesī, faktiski pakalpojuma saņēmējs transporta kompensāciju saņem ar ļoti lielu laika nobīdi. Nemot vērā iepriekš minēto, sociālais dienests var segt pakalpojuma saņēmējam transporta izdevumus no pakalpojuma administrēšanas izdevumiem, līdz tiek saņemts finansējums no valsts.

Noteikumos iekļauta pakalpojuma sniedzēja ar individuālo konsultāciju nodrošināšanu saistītie izdevumi (piemēram, telpu noma, materiālu kopēšana, kancelejas preces, datortehnikas uzturēšanas, sakaru pakalpojumu, un citi faktiskie izdevumi) kas nepārsniedz 1,78*** euro par vienu konsultāciju vienai personai. Pie konsultāciju organizēšanas izdevumiem var attiecināt šādus izdevumus:

- ✓ materiālu kopēšana (nepieciešami individuālās konsultācijas laikā speciālistam vai pakalpojuma saņēmējam, izdales materiāls u.c.);
- ✓ kancelejas preces (kancelejas preces konsultācijas procesa nodrošināšanai (papīrs, rakstāmpiederumi u.c.);
- ✓ datortehnikas vai aprīkojuma uzturēšanas izmaksas;
- ✓ sakaru pakalpojumi (sakaru pakalpojumi speciālistam, lai nodrošinātu saziņu ar klientu);
- ✓ pakalpojuma sniedzēja telpu noma;
- ✓ citas izmaksas, kas rodas pakalpojuma sniedzējam nodrošinot normatīvo aktu prasībām atbilstoša, kvalificēta pakalpojuma sniegšanu.

****Vienas konsultācijas nodrošināšanas izmaksas ar 01.01.2018. ir 1.78 euro par faktiski sniegtu konsultāciju (piem., 1) ja sociālais dienests (vai pakalpojuma sniedzējs vardarbības mazināšanas pakalpojumā) ir noslēdzis līgumu ar psihologu par konsultāciju sniegšanu pakalpojuma sniedzēja, t.i. psihologa nodrošinātās telpās vienlaicīgi izmantojot pakalpojuma sniedzēja, t.i. psihologa materiālus (piem., izdales materiāli), tad euro 1.78 pilnā apmērā attiecināms tikai pakalpojuma sniedzējam, t.i. psihologam (līgumā jābūt atrunātam, ka par 1 konsultācijas nodrošināšanu pakalpojuma sniedzējs (psihologs) saņem euro 1.78); 2) ja sociālais dienests (vai pakalpojuma sniedzējs vardarbīgas uzvedības mazināšanas pakalpojumā) ir noslēdzis līgumu ar psihologu par konsultāciju sniegšanu sociālā dienesta (vai pakalpojuma sniedzēja vardarbīgas uzvedības mazināšanas pakalpojumā) nodrošinātās vai organizētās telpās, nodrošinot psihologu visiem nepieciešamajiem materiāliem, kas nepieciešami*

konsultācijas sniegšanai, tad euro 1.78 pilnā apmērā attiecināms sociālajam dienestam (pakalpojuma sniedzējam vardarbīgas uzvedības mazināšanas pakalpojumā).

Vienas grupu nodarbības (vardarbīgas uzvedības mazināšanas pakalpojums) nodrošināšanas izmaksas ar 01.01.2018. ir 3.00 euro par vienu nodarbību vienai personai. Piemēri izdevumu attiecināšanai analogiski iepriekš minētajiem piemēriem par individuālo konsultāciju nodrošināšanas izdevumiem.

Konsultāciju un nodarbību nodrošināšanas izdevumus (un citus Noteikumos atrunātos izdevumus) LM plāno atbilstoši pakalpojumiem plānotajam finansējumam LM pamatbudžeta izdevumos. Situācijā, kad pakalpojumiem plānotais finansējums atbilstoši likumam par valsts budžetu tiek samazināts, LM var samazināt Noteikumu 50. punktā un anotācijā noteiktos pakalpojumu maksimālos izdevumus par vienu vienību, nemainot Noteikumu redakciju, par šo faktu informējot pakalpojumu sniedzējus rakstiski.

Svarīgi atcerēties, ka, stājoties spēkā jauniem pakalpojumu finansēšanas noteikumiem, par pakalpojumiem, kas faktiski sniegti līdz 2017.gada 31.decembrim, tiek piemēroti Noteikumu 50.punkta nosacījumi, kas bija spēkā līdz 2017.gada 31.decembrim.

Tas nozīmē, ka pārejas periodā sociālajam dienestam jānodrošina tā pakalpojumu daļas nodalīšana, kas faktiski sniegta līdz 2017.gada 31.decembrim. Pakalpojumiem, kuri uzsākti 2017.gadā un pabeigti 2018.gadā, sniedzot tā perioda atskaiti, kad pakalpojums ir pabeigts (2018.gada janvāris, februāris, marts..) vienlaicīgi jā sagatavo pārskats par 2017.gada periodā sniegto pakalpojuma daļu.

Par pakalpojumiem, kuru faktiskā sniegšana uzsākta 2017.gadā (notikusi kaut viena konsultācija, vai persona saņēmusi pakalpojumu institūcijā kaut vienu dienu) un pabeigta 2018.gadā tiek sagatavotas un iesniegtas vienlaicīgi 2 atskaites. Piemērs A: pakalpojums pabeigts 2018.g. 5.janvārī, kopā sniegtas 10 konsultācijas, t.sk. 9 konsultācijas 2017.g., 1 konsultācija - 2018.g. 5.janvārī.

Šajā gadījumā SD LM iesniedz divas atskaites:

1. 2018.gada pakalpojuma atskaitē būs 1 persona 1 konsultācija* 18.86 euro, ja par pakalpojuma sniedzēja atalgojumu tiek segtas Valsts Sociālās Apdrošināšanas Obligātās Iemaksas (VSAOI), arī darba devēja daļa (DDVSAOI) - 4.54 euro (atbilstoši faktiskajai darba ņēmēja – pakalpojuma sniedzēja likmei, vispārējā gadījuma VSAOI DD likme 2018.g.-24.09 %), izdevumi konsultāciju organizēšanai izmaksas 1 konsultācijai pakalpojuma sniedzējam nepārsniedzot 1,78 euro. Kopā pakalpojuma nodrošināšanas izmaksas bez administrēšanas izdevumiem 2018.g. – nepārsniedzot 25.18 euro;
2. 2017.gada pakalpojumu atskaite. Ja pakalpojums uzsākts decembrī, par 2017.g.decembri atskaitē norādīt - 0 personas, 9 konsultācijas * 17.59 euro=158.31 euro, pakalpojuma nodrošināšanas izmaksas kopā.

Ja sociālais dienests atskaiti par decembri jau ir iesniedzis, ir jāiesniedz precizēts pārskats par decembri ar papildus informāciju par 2018.gadā pabeigtā pakalpojuma 2017.gadā sniegto pakalpojumu daļu.

Piemērs B: Sniegts rehabilitācijas pakalpojums ar izmitināšanu 30 dienas, t.sk. 2017. gadā 15 dienas, 2018. gadā – 15 dienas.

Šajā gadījumā sociālais dienests LM iesniedz divas atskaites:

1. 2018.gada pakalpojuma atskaitē 1 persona, 15 dienas*33.94 euro=509.10 euro pakalpojuma nodrošināšanas izmaksas kopā bez administrēšanas izdevumiem;
2. 2017.gada pakalpojuma atskaitē norāda 0 personas, 15 dienas *25.72 euro=385.80 euro pakalpojuma nodrošināšanas izmaksas kopā.

Ja sociālais dienests atskaiti par decembri jau ir iesniedzis, ir jāiesniedz precizēts pārskats par decembri ar papildus informāciju par 2018.gadā pabeigtā pakalpojuma 2017.gadā sniegto pakalpojumu daļu.